

ISSN 2309-9763

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Педагогічна освіта: теорія і практика

Збірник наукових праць

Випуск 23 (2-2017)

Частина 1

м. Кам'янець-Подільський
2017

Рецензенти:

Коссаковський Едвард, доктор, професор, Краківська академія мистецтв ім. Яна Матейка, м. Краків, Польща; **Рокачук В.В.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник, Інститут культурної спадщини АН Молдови, м. Кишинів, Молдова; **Тарасенко Г.С.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, м. Вінниця, Україна; **Чепіль М.М.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Дрогобицький педагогічний університет імені І. Франка, м. Дрогобич, Україна.

*Рекомендовано до друку рішеннями вчених рад Інституту педагогіки НАПН України
(протокол №11 від 27.11.2017 р.),*

*Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол №11 від 09.11.2017 р.).*

Міжнародна редакційна колегія:

О.М. Топузов, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; **Л.Д. Березівська**, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; **М.В. Головка**, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент; **М.С. Вашуленко**, дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; **Н.П. Дічек**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; **Т.М. Засєкіна**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки НАПН України; **Уршуля Груца-Мьонск**, доктор гуманітарних наук, Жешівський університет, м. Жешів, Польща; **Л.М. Калініна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України; **В.М. Лабунець**, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (головний редактор); **І.О. Кучинська**, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (заступник головного редактора); **Н.В. Гудима**, кандидат філологічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (відповідальний секретар); **Н.В. Мелекєсцева**, кандидат філологічних наук, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (мовний редактор); **Януш Мьонсо**, доктор габілітований, професор надзвичайний, Жешівський університет, м. Жешів, Польща; **М.А. Печенюк**, кандидат педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Л.М. Воввідко**, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Н.В. Бахмат**, доктор педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Міжнародна наукова рада:

О.Д. Баженова, доктор мистецтвознавства, професор, Білоруський державний університет, м. Мінськ, Білорусь; **Земба Беата Анна**, доктор гуманітарних наук, Інститут педагогіки Жешівського університету, м. Жешів, Польща; **Марек Палюх**, професор надзвичайний, доктор габілітований гуманітарних наук, завідувач кафедри соціальної педагогіки, Інститут педагогіки Жешівського університету, м. Жешів, Польща; **І.М. Конет**, доктор фізико-математичних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **О.І. Локшина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; **О.М. Онаць**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України; **Пйотр Яргуш**, професор, Директор Інституту малярства і художнього виховання, Педагогічний університет імені Комісії національної освіти, м. Краків, Польща; **О.І. Пометун**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України; **Н.О. Урсу**, доктор мистецтвознавства, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип.23 (2-2017). – Ч.1. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 284 с.

У збірнику наукових праць висвітлюються найбільш актуальні проблеми сучасної педагогіки та методик у галузі вищої освіти, старшої, основної, початкової школи та дошкільця. Представлено широкий спектр наукових розробок українських і закордонних дослідників.

Збірник наукових праць адресовано науковцям, педагогам, докторантам і аспірантам, студентам, усім тим, хто цікавиться сучасним станом розвитку педагогічної науки.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 15071-3643Р Збірник наукових праць "Педагогічна освіта: теорія і практика" 24.04.2009 р.

Збірник внесено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук (Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.12.2015 р. №1328).

За достовірність фактів, назв, дат, посилань та літературних джерел тощо
відповідальність несуть автори.

Редколегія та видавництво не завжди поділяють їхні погляди.

ISSN 2309-9763

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KAMIANETS-PODILSKYI IVAN OHIENKO NATIONAL UNIVERSITY
INSTITUTE OF PEDAGOGY OF THE NAES OF UKRAINE**

Pedagogical Education: Theory and Practice

Collection of research papers

Issue 23 (2-2017)

Part 1

**Kamianets-Podilskyi
2017**

Reviewers:

Edvard Kossakovskiy, Doctor, Professor, Jan Matejko Academy Of Fine Arts in Krakow, Poland; **V.V. Rokachuk**, Candidate of Art Criticism, Senior Research Officer, Institute of Cultural Legacy of the Academy of Sciences of Moldova, Kyshyniv, Moldova; **H.S. Tarasenko**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Head of Preschool and Primary Education Department, Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynsky, Vinnytsia, Ukraine; **M.M. Chepil**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Head of the Department of General Pedagogics and Preschool Education, Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine.

*The publication is approved by the resolutions of the Scientific Boards of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine (Protocol №11 of 27.11.2017),
Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University (Protocol №11 of 09.11.2017).*

International Editorial Board:

O.M. Topuzov, Director of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Corresponding Member of the NAES of Ukraine; **L.D. Berezivska**, Director of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine of the NAES of Ukraine, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Corresponding Member of the NAES of Ukraine; **M.V. Holovko**, Deputy Director for Science of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Candidate of Pedagogic Sciences, Senior Research Officer, Docent; **M.S. Vashulenko**, Full Member of the NAES of Ukraine, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor; **N.P. Dichek**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Head of the Division of the History of Pedagogy of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine; **T.M. Zasiakina**, Candidate of Pedagogic Sciences, Senior Research Officer, Deputy Director for Scientific and Experimental Work of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine; **Urshulia Hrutsa-Mionsik**, Doctor of Humanities, University of Rzeszow, Rzeszow, Poland; **L.M. Kalinina**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Head of the Division of Economics and Management of the Comprehensive Secondary Education of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine; **V.M. Labunets**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University (Editor-in-Chief); **I.O. Kuchynska**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University (Deputy Editor-in-Chief); **N.V. Hudyma**, Candidate of Filological Sciences, Docent, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University (Chief Secretary); **N.V. Mieliekiestseva**, Candidate of Filological Sciences, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University (Language Editor); **Yanush Mionso**, Habilitated Doctor, Professor Extraordinarius, University of Rzeszow, Rzeszow, Poland; **M.A. Pecheniuk**, Candidate of Pedagogic Sciences, Full Professor, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University; **L.M. Voievidko**, Candidate of Pedagogic Sciences, Docent, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University; **N.V. Bakhmat**, Doctor of Pedagogic Sciences, Docent, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University.

International Scientific Council:

O.D. Bazhenova, Doctor of Art Criticism, Full Professor, Belarusian State University, Minsk, Belarus; **Ziembra Beata Anna**, Doctor of Humanities, Institute of Pedagogy of the University of Rzeszow, Rzeszow, Poland; **Marek Paliukh**, Professor Extraordinarius, Habilitated Doctor of Humanities, Head of the Social Pedagogy Department, Institute of Pedagogy of the University of Rzeszow, Rzeszow, Poland; **I.M. Konet**, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Full Professor, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University; **O.I. Lokshyna**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Head of the Division of Comparative Pedagogy of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine; **O.M. Onats**, Candidate of Pedagogic Sciences, Senior Research Officer, Leading Researcher of Economics and Management of the Comprehensive Secondary Education Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine; **Piotr Jargusz**, Professor, Director of the Institute of Painting and Art Education, Pedagogical University of Cracow, Cracow, Poland; **O.I. Pometun**, Doctor of Pedagogic Sciences, Full Professor, Corresponding Member of the NAES of Ukraine, Leading Researcher of the Social Science Education Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine; **N.O. Ursu**, Doctor of Art Criticism, Full Professor, Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University.

Pedagogical Education: Theory and Practice : Collection of research papers / Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University; Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine [Editor-in-Chief Labunets V.M.]. – Issue 23 (2-2017). – Part 1. – Kamianets-Podilskiy, 2017. – 284 p.

The collection of research papers deals with the scientific discussion of the most actual issues in contemporary pedagogy and methods of teaching in higher education, secondary school, primary school and preschool education. It presents a wide range of scientific works by Ukrainian and foreign researchers.

The target readership of the collection of research papers includes researches, pedagogues, graduate and postgraduate students, as well as everybody else who shows interest in the current state of pedagogics as a science.

Certificate of state registration of the printed source of mass medium KB № 15071-3643P “Collection of research papers ‘Pedagogical Education: Theory and Practice’ of 24.04.2009”.

This publication is listed in Special editions of HAC of Ukraine in Pedagogics (Order of Ministry of Education and Science of Ukraine 21.12.2015, №1328).

The authors are responsible for the reliability of facts, names, dates, references and literature.

The editorial staff and the publishing house do not always share their ideas.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПЕДАГОГІКА

<i>Тетяна Абрамович</i> РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ СТАНОВЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “СОЦІАЛЬНИЙ ПЕДАГОГ” У СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЗАРУБІЖЖЯ.....	8
<i>Микола Анісімов</i> ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.....	14
<i>Надія Ашишок</i> СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	21
<i>Сергій Бабюк</i> ПРЕВЕНТИВНЕ СПРЯМУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ ЗІ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ	26
<i>Тетяна Бабюк</i> РОЛЬ СОЦІАЛІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	31
<i>Наталія Бахмат</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	37
<i>Олена Березкіна, Тетяна Кошельник</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ І ЦІЛІСНОСТІ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	44
<i>Ірина Біла</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ БАЗОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК ЗДІБНОСТЕЙ ДИТИНИ	50
<i>Світлана Бурсова, Ірина Каранузова</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ У ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ ДО ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	57
<i>Назарій Вербин</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ В ПРОЦЕСІ ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	62
<i>Галина Воронка</i> ВИКЛАДАННЯ БРИТАНСЬКИХ МАГІСТЕРСЬКИХ “ПРИКЛАДНИХ” ЕКОНОМІЧНИХ ПРОГРАМОВИХ МАТЕРІАЛІВ – ЯК АЛЬТЕРНАТИВНО-ПЕРЕКВАЛІФІКАЦІЙНЕ.....	68
<i>Майя Галицька, Наталія Рекун</i> СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ДО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	74
<i>Оксана Горбатюк</i>	79
РОЗВИТОК ТА САМОРОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ.....	79
<i>Олена Довгань</i> МОТИВАЦІЯ – ОСНОВА НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ	85
<i>Ірина Дорож, Анатолій Ковальчук</i> РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	90

<i>Тетяна Дудка</i>	
ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМСТВ У КОНТЕКСТІ ВІДКРИТТЯ МУЗЕЇВ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ ст.)	97
<i>Ольга Ельбрехт</i>	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІДРУЧНИКОТВОРЕННЯ У США	101
<i>Алла Капська</i>	
ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА САМОРОЗВИТКУ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	108
<i>Геннадій Ковальчук, Володимир Присакар</i>	
ПРОБЛЕМА ВИХОВАННЯ У ШКОЛЯРІВ КУЛЬТУРИ МІЖЕТНІЧНИХ ВІДНОСИН У ПЕРІОД НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ У 20-30-х рр. ХХ ст.	114
<i>Геннадій Ковальчук</i>	
ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ І ПОЛІТЕХНІЧНЕ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ В УКРАЇНІ У ПЕРЕДВОЄННИЙ ПЕРІОД (1937-1941 рр.).....	122
<i>Ірина Кучинська</i>	
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СВИТОГЛЯДУ ОСОБИСТОСТІ: СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ Й ПЕРСПЕКТИВИ.....	129
<i>Лілія Мартинець</i>	
ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	135
<i>Світлана Музиченко</i>	
ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ СТУДЕНТСЬКОМУ ПЛАГІАТУ	143
<i>Юлія Ненько</i>	
ЛОГІКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ “КОМУНІКАЦІЯ” ТА ЙОГО ПОХІДНИХ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРА СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	149
<i>Ігор Оксенюк</i>	
СОЦІАЛЬНО-ПЕРЦЕПТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН У СПОРТИВНІЙ КОМАНДІ.....	153
<i>Тетяна Пантюк, Микола Пантюк</i>	
МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ТА ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТИ	159
<i>Людмила Петришин</i>	
РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ЯК МЕДІАТОРА У ВРЕГУЛЮВАННІ КОНФЛІКТІВ	164
<i>Світлана Поліщук</i>	
ПЕДАГОГІЧНІ ДОРОБКИ ВІТЧИЗНЯНИХ УЧЕНИХ У ГАЛУЗІ РОЗВИТКУ І СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ (ПОЧАТОК 30-х - КІНЕЦЬ 90-х рр. ХХ ст.) ...	171
<i>Юрій Приходько</i>	
ВІЙСЬКОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ.....	176
<i>Іванна Пукас</i>	
ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	181
<i>Микола Савельєв</i>	
НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ “ВЧОРАШНІХ” СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ ДО УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ЖИТТЯ	188

<i>Наталія Сегеда</i> АКМЕОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС АКСІОСФЕРИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА	192
<i>Іван Сесак</i> ЕКСТЕРНАТ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ ЯК ОДНА З ФОРМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	198
<i>Барбара Сітарска</i> ЯН АМОС КОМЕНСКИЙ: ПУТЬ ЧЕЛОВЕКА К ПОЗНАНИЮ САМОГО СЕБЯ КАК ПУТЬ К ГАРМОНИИ В МИРЕ ХАОСА	204
<i>Ольга Сорока</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАСОБАМИ РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	212
<i>Таїсія Цуркан</i> МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ВЗАЄМОДІЇ СІМ'Ї І ШКОЛИ ТА ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ...	218
<i>Вікторія Швирка</i> ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПОГРНИЧЧЯ СХОДУ УКРАЇНИ	224
<i>Ірина Ясточкина</i> ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ТА ПІДЛІТКАМ	230
 РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	
<i>Ольга Гнатенко</i> КОМП'ЮТЕРНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРО ЧАСТИНИ І ДРОБИ	235
<i>Ольга Єжова</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИЗАЙНУ ОДЯГУ ЗАСОБАМИ САПР ГРАЦІЯ	240
<i>Людмила Моцик</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ ОСВІТИ У ВІТЧИЗНЯНОМУ КОНТЕКСТІ	246
<i>Ростислав Моцик</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІТ-ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	251
<i>Вікторія Перетяцько, Юлія Булгака</i> ХІМІЧНІ ЗАДАЧІ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗМІСТУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЕКОЛОГІВ	257
<i>Ліна Рибалко</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ	263
<i>Олександра Шевченко, Олена Снісар</i> ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ	269
 ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	278
 ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ СТАТТІ	280

17. Sitarska Barbara, Wychowanie i samowychowanie w myśli filozoficznej Jana Amosa Komeńskiego, W: Siedleckie Zeszyty Komeniologiczne, Seria PEDAGOGIKA, Uniwersytet Przyrodniczo Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2014, s. 119–140.
18. Sitarska Barbara, Humanizm Jana Amosa Komeńskiego, W: Siedleckie Zeszyty Komeniologiczne, Seria PEDAGOGIKA, Uniwersytet Przyrodniczo Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2014, s. 149–174.
19. Suchodolski Bogdan, Wstęp i komentarz, W: Jan Amos Komeński, Pampaedia, przeł. K. Remerowa, Wrocław 1979, s. V-LXII.
20. Sztobryn Sławomir, Polska komeniologia we współczesnych bibliotekach elektronicznych, [w:] Jan Amos Komeński a Europa XVII wieku/ Jan Amos Komenský und Europa im XVII. Jahrhundert, STUDIA COMENIANA SEDLCENSIA, tom IV, Siedlce 2012, s. 255–262.
21. Sztobryn Sławomir, Naturalizm pedagogiczny, W: T. Pilch (red.), Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2004, s. 505–508.

The article is an attempt to answer the main question about man's way of learning about himself in John Amos Comenius' view. It is a philosophical text. A human being has an important mission to fulfil: he should develop his own humanity. In his writings, Comenius shows man some ways of learning about himself. They go through the consecutive stages of life-long education. However, what Comenius believed in most is pansophic education and reflection upon one's own life. The role of pansophia is emphasized as a synthesis of man's actions leading to self-learning. The thinker believed in an unlimited development of human learning and abilities and the harmony of the body and soul, which man is still seeking. For John Amos Comenius, the difficult and complicated way to man's self-cognition is at the same time a much desired way to reach harmony in the world of chaos.

Key words: self-learning, pansophia, pansophic education, development, harmony of the body and soul.

УДК 364-3/-78

Ольга Сорока
Olha Soroka

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАСОБАМИ РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

THE FORMATION OF SOCIAL ACTIVITY OF FUTURE SOCIAL WORKERS BY ADVERTISING AND INFORMATION TECHNOLOGIES

У статті представлено різні наукові підходи до визначення поняття “активність особистості”. Встановлено, що термін “соціальна активність особистості” розглядають як явище, стан, форму діяльності, утворення, характеристику або якість особистості. Охарактеризовано специфіку студентського віку з урахуванням психофізіологічного, аксіологічного, суб'єкт-об'єктного та футурологічного підходів. Увагу зосереджено на сутнісних характеристиках соціальної активності сучасних студентів. Запропоновано формувати соціальну активність майбутніх соціальних працівників, використовуючи потенціал рекламно-інформаційних технологій, до яких віднесено соціальну рекламу. Розроблено тренінгову програму для майбутніх соціальних працівників із використанням рекламно-інформаційних технологій.

Ключові слова: активність, соціальна активність, майбутні соціальні працівники, рекламно-інформаційні технології, соціальна реклама.

Соціальна активність належить до тих категорій, які постійно змінюються. Від рівня соціальної активності молоді залежить розвиток суспільства. Саме тому потрібно вдаватися до пошуку нових науково обґрунтованих підходів та інноваційних технологій щодо формування цього феномену в сучасних умовах. Особливого значення ця проблема набуває в студентському віці, що пояснюється наявністю у молодих людей значного потенціалу і схильності до соціально активної поведінки, пов'язаної з психофізіологічними характеристиками.

Період студентства є особливим у житті людини, оскільки саме в цей час формуються найважливіші особистісні якості – цілеспрямованість, самостійність, рішучість, наполегливість, ініціативність, витримка; практичні вміння – правильно орієнтуватися у житті, приймати рішення, управляти емоціями тощо. Під час навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) відбувається кардинальне переосмислення життєвої позиції і поглядів, формується система духовних цінностей особистості. Маючи значний інтелектуальний і виховний потенціал, означена соціальна група здатна в короткий термін формувати у своїх членів стійкі соціально-психологічні установки – на здоровий спосіб життя, міжособистісну взаємодію, успіх, кар'єру, які визначають динаміку розвитку й спрямованість особистості на подальше життя.

На думку В. Белінського, “життя людини в суспільстві не буде повноцінним, якщо вона не цікавиться його інтересами й потребами. Справжній громадянин не повинен бути байдужим до проблем власної держави” [2, с. 247]. Тому формування соціальної активності у студентів – майбутніх соціальних працівників стає пріоритетним завданням соціально-педагогічної науки.

Відзначимо, що загальні підходи до визначення змісту “соціальної активності” представлені у роботах Ю. Вороб'їова, С. Грабовської, І. Джидар'яна, С. Потапової, М. Твердохлеб, М. Уйсімбаєвої та інших. Встановлено, що структуру соціальної активності досліджували С. Абрамова, В. Андрущенко, М. Колеснікова, А. Мурзіна, Н. Солодюк, О. Тельна та інші. Особливості формування і розвитку соціальної активності в різні вікові періоди вивчали О. Іванов, Р. Климків, Н. Ковтун, В. Косовець, В. Оржеховська, О. Серьогін та інші. Однак, попри їх загальний доробок, варто констатувати нестачу теоретичного і практичного матеріалу, а також методологічних розробок щодо аналізу можливостей рекламно-інформаційних технологій у формуванні соціальної активності майбутніх соціальних працівників.

Метою статті є аналіз сутності поняття “соціальна активність особистості”; обґрунтування потенціалу рекламно-інформаційних технологій у формуванні соціальної активності майбутніх соціальних працівників.

У науковій літературі є різні підходи до розуміння поняття “активність особистості” – це:

- риса темпераменту, що характеризується енергією впливу людини на навколишній світ і подоланням перешкод на шляху до мети [10];
- одна з характеристик особистості, що полягає в здатності ініціювати зміни у взаємовідносинах із навколишнім середовищем [9];
- здатність людини виробляти суспільно значущі перетворення в соціокультурному середовищі на основі присвоєння багатств матеріальної і духовної культури, що виявляється у творчості, вольових актах, спілкуванні, де сутнісною характеристикою активності особистості виступає активна життєва позиція людини, що виражається в її ідейній принциповості, послідовності у відстоюванні своїх поглядів, єдності слова і діла [4];
- діяльнісне ставлення особистості до світу, здатність створювати суспільно значущі перетворення матеріальної і духовної сфер на основі засвоєння історичного досвіду людства; реалізація у творчій діяльності, вольових актах, спілкуванні [13].

Незважаючи на широке вживання останнім часом поняття “соціальна активність особистості” однозначного його тлумачення поки немає. Науковці по-різному трактують це поняття. Так, О. Тельна під соціальною активністю розуміє “таку якість особистості, яка виявляється в суспільно значущій діяльності, має складну структуру й включає в себе потреби, мотиви, зацікавлення, установки тощо” [15, с. 53]. У розумінні М. Твердохлеб, соціальна активність є формою прояву найважливішої якості особистості, у якій віддзеркалюється свідомо-діяльнісне

ставлення людини до навколишнього світу, здатність до перетворення соціуму та самоздійснення, обумовлене внутрішніми спонуканнями людини, її ціннісними орієнтаціями [14]. Колектив авторів [12] представляють соціальну активність особистості як системну соціальну якість, у якій виявляється та реалізується рівень її соціальності, тобто глибина та повнота зв'язків особистості із соціумом, рівень перетворення особистості на суб'єкта суспільних відносин. Отже, проведений аналіз дає можливість стверджувати, що поняття “соціальна активність особистості” розглядають як явище, стан, форму діяльності, утворення, характеристику або якість особистості.

Досить актуальним, з огляду на предмет нашого дослідження, є виокремлення В. Оржеховською функцій соціальної активності, а саме:

- 1) ідентифікаційної, що полягає в усвідомленні свого “Я” як представника соціальної спільноти;
- 2) цілеутворюючої, за якої цілі даної спільноти перетворюються на особистісні;
- 3) мотиваційної, яка виявляється в спрямуванні людини, її соціальної активності в процесах державотворення, різних видах суспільно корисної діяльності (еколого-економічній, навчально-трудовій, техніко-технологічній тощо) [8].

Вивчаючи зміст соціальної активності, К. Ямкова [17] дійшла висновку, що її сутність полягає в здатності людини на самостійні вольові прояви, що виражаються в самостійній постановці мети, організації дії, спрямованої на досягнення цієї мети. Будь-яка ініціатива виходить за межі обов'язків і спрямована на вияв активності, самостійності. Тому одним із основних завдань навчання є підвищення активності особистості та включення її до різних видів діяльності.

Зупинимось на характеристиці специфіки студентського віку, зосередивши увагу на різних підходах:

- 1) психофізіологічний – молодь як носій властивостей молодості, у якому молодь розглядається з погляду вікової антропології, а “молодість” як етап життя людини;
- 2) аксіологічний – молодь як носій нових цінностей, образів буття, суспільних ідеалів, у якому молодь розглядається як носій власної культури (субкультури);
- 3) суб'єкт-об'єктний – молодь як суб'єкт і об'єкт соціального буття. Молодь потрібно готувати до соціальної діяльності, адекватно відображаючи її власні запити і запити всього суспільства. Особливістю молодого покоління є перехідність від об'єктних (адаптація світогляду) до суб'єктних (інтеграція і практика) стратегій існування. Ознакою такого переходу є поява соціального інтересу;
- 4) футурологічний – молодь як актуалізоване в сьогоденні соціальне майбутнє. У сучасних соціокультурних умовах з'явилася необхідність постановки нових завдань у соціалізації молоді для збереження життя в країні та на Землі в цілому. Співтворчість молоді та суспільства в побудові моделі майбутнього – необхідний чинник цілісності розвитку [6].

Поділяємо позицію Л. Артемової [1] стосовно того, що в юнацькому віці поступово відбувається зростання соціальної активності, пов'язане з переходом студентів-першокурсників у позицію активного суб'єкта соціальних відносин, відповідно до соціального досвіду, соціальних зобов'язань, ефективності виховання та самовиховання. Основною соціальною функцією студента є навчальна діяльність, яка забезпечує професійне зростання й становлення; розвиток особистості відповідно до потреб і запитів сучасного суспільства. ВНЗ має забезпечити як професійне так і особистісне зростання майбутнього фахівця. Особистісне зростання студентів у процесі професійної підготовки є невід'ємною складовою правильно організованого навчально-виховного процесу, спрямованого на підготовку висококваліфікованих спеціалістів з глибоким усвідомленням власної соціальної значущості та соціальної відповідальності.

По-іншому виокремлюють сутнісні характеристики соціальної активності сучасного студента А. Мурзіна й Н. Солодюк [6], наголошуючи на:

- готовності до здобуття соціально-професійних знань;
- наявності соціально орієнтованих мотивів соціально-спрямованої і професійної діяльності, що формуються на основі отриманих професійних знань і виражають суб'єктивне ставлення до діяльності;
- спрямованості на розширення соціально значущих форм і сфер діяльності (створення проєктів, участь у волонтерській, громадській, професійній, творчій діяльності тощо);
- ініціації власної активності в процесі професійного становлення і активності свого оточення;
- здатності аналізувати і оцінювати мотиви своєї практичної діяльності і її результати;
- можливості прогнозувати і планувати подальшу практичну соціально значущу діяльність на основі отриманих результатів.

У нашому дослідженні ми притримуємося думки колективу науковців [12] у тому, що важливими ознаками соціальної активності особистості є сильне, стає прагнення впливати на соціальні процеси та дієва участь у суспільних справах, прагнення змінити, перетворити або, навпаки, зберегти, зміцнити існуючий соціальний лад, його форми та елементи.

З урахуванням проведеного аналізу трактуємо соціальну активність майбутніх соціальних працівників як інтегративну якість особистості, що ґрунтується на системі ціннісних орієнтацій, цільових установок і виявляється в активній життєвій позиції та прагненні впливати на соціальні процеси у суспільстві; реалізується у цілеспрямованій, свідомій, соціально значущій діяльності. Ми переконані, що соціальна активність – це така спеціально організована діяльність, у ході якої студенти набувають позитивний соціальний і творчий досвід, отримують навички соціальної компетентності та реальної дії в суспільстві. Пропонуємо формувати соціальну активність майбутніх соціальних працівників, використовуючи потенціал рекламно-інформаційних технологій.

Цікавою у цьому відношенні є думка І. Фірсової [16] щодо розуміння рекламно-інформаційної діяльності. Автор аргументовано доводить, що оскільки її виконання здійснюється саме соціальними працівниками, то обов'язковим у процесі реалізації даного виду діяльності є чітке дотримання норм теорії і практики соціальної роботи. Отже, в цілому рекламно-інформаційну діяльність соціального працівника дослідниця визначає як інтегративну діяльність, яка потребує виконання комплексу дій з позиції людини, рекламіста й фахівця, який виконує соціальну роботу.

Насамперед відзначимо, що формування соціальної активності майбутніх соціальних працівників відбуватиметься ефективніше за умови послідовного впровадження у навчальний процес ВНЗ різних рекламно-інформаційних технологій – соціальних технологій, що комплексно використовують засоби, методи збору, обробки й передачі даних (первинної інформації соціальної тематики) для одержання інформації нової якості та інформування громадськості про стан об'єкта, процесу чи явища. Однією з ефективних і найбільш поширених рекламно-інформаційних технологій вважають соціальну рекламу, яка згідно із Законом України “Про рекламу”, є інформацією будь-якого виду, розповсюджена в будь-якій формі, яка спрямована на досягнення суспільно корисних цілей, популяризацію загальнолюдських цінностей і розповсюдження якої не має на меті отримання прибутку [3]. Власне, словосполучення “соціальна реклама” є калькуванням з англійської “social advertising”. Предметом такої реклами є ідея, котра повинна мати певну соціальну цінність. Найчастіше соціальна реклама розрахована на широку аудиторію, яку хвилюють загальнолюдські проблеми: екологія, боротьба зі СНІДом, наркоманія, запобігання насильству, здоров'я тощо [11]. Соціальна реклама, на думку Г. Ніколайшвілі [7], є видом комунікації, що орієнтований на залучення уваги до найактуальніших проблем суспільства та його моральних цінностей, спрямований на актуалізацію проблем суспільства. Її призначення – гуманізація суспільства та формування його моральних цінностей. Стратегічна мета соціальної реклами – зміна поведінкової моделі суспільства.

Практична реалізація використання рекламно-інформаційних технологій у навчальному процесі відбувається у рамках фахової підготовки студентів спеціальності “Соціальна робота” у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Студенти опановують як теоретичні, так і практичні аспекти створення та використання соціальної реклами під час вивчення таких навчальних дисциплін, як “Менеджмент соціальної роботи”, “Основи рекламно-інформаційних технологій”, “Соціальна молодіжна політика”, “Теорія соціальної роботи” реалізують себе як автори даного соціального продукту під час різних видів практик у різних соціальних інститутах, застосовують набуті вміння та навички у позанавчальній діяльності – беруть участь у конкурсах соціальної реклами.

На сучасному етапі розвитку суспільства, на думку Г. Картер [5], важливим є акцентування уваги студентської молоді на таких аспектах соціальної реклами, як позитивна пропаганда, мотивація формування соціальних якостей особистості (здоровий спосіб життя, соціальна активність, соціальна відповідальність, соціальна небайдужість, толерантність тощо).

Ми переконані, що рекламно-інформаційні технології мають вагомий творчий та соціальний потенціал, який необхідно розвивати, акумулюючи надбаний досвід та експериментально досліджуючи нові тенденції розвитку даного продукту у соціально-педагогічній діяльності студентської молоді.

Соціальну активність майбутніх соціальних працівників необхідно стимулювати через включення їх у соціально змодельовані дії з поступовим переходом до реальної діяльності. Саме через діяльнісний підхід в освітньому процесі студент бере участь у моделюванні явищ суспільного життя, засвоює навички комунікації. Формування умінь ефективно взаємодіяти у процесі спілкування з іншими людьми є необхідною умовою організації рекламно-інформаційної діяльності. З цією метою пропонується моделювання проблемних ситуацій під час тренінгу “Соціальна активність – запорука успіху”, що був розрахований на 6 занять:

1. Основи ефективного спілкування.
2. Гарні манери та правила поведінки.
3. Робота в команді.
4. Розв'язання конфліктів.
5. Співпраця з соціальними інститутами.
6. Гарна реклама – запорука успіху.

Кожне заняття складається з трьох частин: теоретичного матеріалу, який подається у формі розповіді або міні-лекції; практичних ігор і вправ, при виконанні яких студенти оволодівають комунікативними вміннями і навичками; обговорення виконаних вправ.

На початку проведення тренінгових занять ми поставили перед студентами групове завдання – розробити проект соціальної реклами (за вибором студентів). Перед проведенням тренінгових занять ми ознайомлювали їх з технологією створення рекламного продукту. На кожному занятті ми пропонували студентам рекламні соціальні відеоролики. Вони змушували їх думати по-новому, переоцінити й переосмислити цінності, переглянути своє життя, віднайти нові ресурси для реалізації подальших цілей. Рекламні проекти студентів носили творчий, життєстверджувальний характер. Основою таких соціальних реклам було вираження позитивного ставлення до навколишнього світу, звернення для активізації громадянської позиції, пробудження толерантності, милосердя й гуманізму. Підбиваючи підсумки тренінгової роботи зі студентами, на останньому занятті вони демонстрували авторські роботи.

У процесі експериментального дослідження узагальнено соціальні зв'язки майбутніх соціальних працівників. Однією з найважливіших сфер, яка характеризує рівень готовності студентів у роботі ВНЗ, є соціальна активність, яка проявляється у здійсненні волонтерської діяльності, активній роботі при проходженні різних видів практики. Подальша наша увага буде зосереджена на розробці тренінгової програми для розвитку соціальної активності соціальних працівників з використанням PR-технологій.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. В. Особистісне зростання і розвиток студента в умовах вищого навчального закладу [Електронний ресурс] / Л. В. Артемова // Психологічні науки: проблеми і здобутки. – 2013. – Вип. 4. – С. 24–35. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rnpz_2013_4_4.
2. Белинский В. Г. Избранные педагогические сочинения / В. Г. Белинский. – Москва : Педагогика, 1982. – 287 с.
3. Закон України “Про рекламу” від 12.05.2015 № 386-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Иванов А. В. Методика формирования социальной активности учащегося: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / А. В. Иванов. – М. : 2013. – 329 с.
5. Картер Г. Эффективная реклама. Путеводитель для мелких предприятий: Пер. с англ. / Г. Картер. – М. : Прогресс, 2002. – 192 с.
6. Мурзіна А. В. Соціальна активність особистості студентської молоді – пріоритетний напрямок розвитку Українського державотворення / А. В. Мурзіна, Н. В. Солодюк // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. – 2012. – № 4 (51). – С. 82–87.
7. Николайшвили Г. Г. Социальная реклама: теория и практика : учеб. пособие для студентов вузов [Электронный ресурс] / Г. Г. Николайшвили. – Режим доступа : www.gd-obshestvo.ru/.
8. Оржеховська В. Формування соціальної відповідальності учнів у сучасній школі / В. Оржеховська // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 4. – С. 25–31.
9. Психологическая энциклопедия. 2-е изд. / под ред. Р. Корсини, А. Ауэрбаха. – СПб. : Питер, 2006. – 1096 с.
10. Соціальна педагогіка: словник-довідник / За заг. ред. Т. Ф. Алексеєнко. – Вінниця : Планер – 2009. – 542 с.
11. Соціальна педагогіка: теорія і технології : підруч. для студ. вищ. навч. закладів / Т. Ф. Алексеєнко, Т. П. Басюк, О. В. Безпалько та ін.; за ред. І. Д. Зверєвої. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.
12. Соціологія: підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.
13. Соціолого-педагогічний словник / За ред. В. В. Радула. – К. : “ЕксОб”, 2004. – 304 с.
14. Твердохлеб М. Соціальна активність – шлях до вирішення проблеми виховання особистості XXI століття [Електронний ресурс] / Майя Твердохлеб. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&.
15. Тельна О. А. Формування соціальної активності незрячих учнів молодшого шкільного віку засобами рольової гри : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 / Ольга Анатоліївна Тельна; Інститут спеціальної педагогіки національної академії педагогічних наук України. – Київ, 2011. – 208 с.
16. Фірсова І. М. Особливості рекламно-інформаційної діяльності соціального педагога / І. М. Фірсова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 23 (282). – Ч. I. – С. 115–121.
17. Ямкова К. С. Визначення сутності та змісту соціальної активності в науковій думці / К. С. Ямкова // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка. – 2011. – № 6. – С. 357–365.

The article deals with various scientific approaches to the definition of “individual's activity”. It is established that the term “individual's activity” is considered as a phenomenon, state, form of activity, formation, characteristic or quality of a person. It is defined the notion “social activity of future social

workers” which is an integrative quality of a person based on the system of value orientations, the target installations, and is manifested in an active life position and anxiety to influence social processes in society. It is realized in a purposeful, conscious, socially significant activity. It is established that the essence of social activity consists in the ability of a person to be independent of the will manifestations expressed in the independent statement of purpose, the organization of action aimed at the achieving this goal.

There are characterized the specific features of the student's age, focusing on psychophysiological, axiological, subject-object and futurological approaches to the understanding of the student youth. The attention is focused on the essential characteristics of social activity of modern students which include readiness for obtaining social and professional knowledge, the availability of socially oriented motives of social and professional activities, the focus on the expansion of socially meaningful forms and areas of activity (the creation of social projects, participation in volunteer, public, professional, creative activities); initiation of own activity in the process of professional formation; the ability to analyze and evaluate the motives of its operation and its results, the ability to predict and plan further practical socially significant activities.

It is proposed to form the social activity of future social workers, using the potential of advertising and information technologies, which include social advertising. The training programme for future social workers using advertising and information technologies has been developed.

Key words: activity, social activity, future social workers, advertising and information technologies, social advertising.

УДК 37.018.26

Таїсія Цуркан
Taisiia Tsurkan

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ВЗАЄМОДІЇ СІМ'Ї І ШКОЛИ ТА ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

MODEL OF FORMING PEDAGOGICAL CULTURE OF JUNIOR PUPILS' PARENTS IN THE INTERACTION OF FAMILY AND SCHOOL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF ITS IMPLEMENTATION

Проблема організації процесу формування педагогічної культури батьків у взаємодії сім'ї і школи набуває особливого значення на сучасному етапі освітніх перетворень. Визначено та розглянуто багатофакторність процесу формування педагогічної культури батьків. Проаналізовано основні типи сучасних моделей взаємодії сім'ї і школи: модель різнорівневої взаємодії, інформаційно-консультативна, координаційна та модель партнерських відносин. Описано структурно-функціональну модель формування педагогічної культури батьків у взаємодії сім'ї і школи та визначено педагогічні умови її реалізації. Подано результати експериментальної роботи щодо формування педагогічної культури батьків у взаємодії сім'ї і школи.

Ключові слова: педагогічна культура батьків, модель формування педагогічної культури батьків, педагогічні умови.

З метою здійснення взаємоузгодженого впливу сім'ї і школи як найважливіших формувальних інституцій повноцінного різностороннього розвитку дитини актуалізується питання педагогічної культури батьків.